

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความ
เข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

THE RELATIONSHIPS OF KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING ON CHILD REARING
BY THE FAMILY AND KNOWLEDGE AND UNDERSTANDING ON CHILD CARE BY THE
SCHOOL WITH PUBLIC-MINDEDNESS OF PRATHOM SUKSA VI STUDENTS AT
ANUBAN KAMPHAENSAEN SCHOOL IN NAKHONPATHOM PROVINCE

นายจักรกริช ชื่นกลิ่นธูป¹

Mr.Chakkrit Chunklinthup

ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์²

Dr.Jirasuk Suksawat

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลภา สบายยิ่ง³

Asist.Prof.Dr.Wunlapa Sabalying

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียน และระดับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง และ 3) เพื่อสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัด จำนวน 118 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว 2) แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมดูแลของโรงเรียน และ 3) แบบวัดเรื่องจิตสาธารณะ โดยมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.74 0.85 และ 0.85 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนจิตสาธารณะ ค่อนข้าง

---

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการแนะแนว มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูงทั้งหมด 2) ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .52 และ .50 ตามลำดับ 3) ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันพยากรณ์จิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้ร้อยละ 29 และสามารถเขียนสมการทำนายได้คือ $Z' = .32X_1 + .25X_2$

คำสำคัญ : จิตสาธารณะ ความเข้าใจ ครอบครัว

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the knowledge level of parenting and the knowledge level of raising student and the level of public mind from elementary school grade 6 Anuban KamPhaeng Saen in Nakhon Pathom city 2) to study the relationship among the knowledge of parenting and the knowledge of raising student and the public mind of Anuban Kamphaeng Saen grade 6 students 3) to create the principle of psychology prediction on elementary school grade 6 from Anuban KamPhaeng Saen in Nakhon Pathom city. The research sample consisted of 118 elementary school grade 6 students of Anuban Kamphaengsaen, obtained by simple random sampling. The data collecting instruments were 1) a parenting of family assessment scale 2) a raising student assessment scale 3) a public mind assessment scale with reliability coefficient of .85, .74 and .85 respectively. Statistics for data analysis were the percentage, mean, standard deviation, correlation analysis and multiple regress analysis. Research results expressed that 1) the overall rating mean of public mind of elementary school grade 6 students was at very high level and the parenting factors and the raising student factors were also at very high level 2) parenting influenced public mind of elementary school grade 6 students of Anuban Kamphaengsaen in Nakhon Pathom city significantly at 0.1 and correlation coefficient was .52 ,while school parenting factors have no influence on public mind of elementary school grade 6 students of Anuban KamPhaengsaen in Nakhonpathom city 3) both parenting factors and raising student factors had a linear relationship with public mind of elementary school grade 6 students significantly at 0.1 and predicting the percentage of public mind by 29 percent , and the predicting equation was as follow $Z' = .32X_1 + .25X_2$

Keywords: Public mind, Understanding, Family

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) เช่น เด็กประพฤติตัวไม่อยู่ในกรอบศีลธรรมและจริยธรรม การขาดระเบียบวินัย ไม่ใส่ใจเรื่องของส่วนรวม รวมทั้งการทำลายสิ่งแวดล้อม และของสาธารณะส่วนรวม (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553, 4) นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดจิตสาธารณะอยู่มากและให้ความสำคัญกับประโยชน์ของตนเองมากกว่าประโยชน์ของส่วนรวม การปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการพัฒนาคน พัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศชาติ ถ้านักเรียนขาดจิตสาธารณะทำให้เกิดการเห็นแก่ตัวแย่งกันใช้ของสาธารณะส่วนรวม เอาสิ่งของสาธารณะมาเป็นสมบัติส่วนตัวไม่แบ่งปันให้บุคคลอื่นได้ใช้ ขาดระเบียบวินัย และไม่สนใจความเดือดร้อนของบุคคลรอบข้าง จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เพื่อให้สังคมเป็นสุข ในปัจจุบันจิตสำนึกสาธารณะเป็นประเด็นสำคัญที่อยู่ในความสนใจของคนในสังคมอย่างกว้างขวาง เนื่องจาก สังคมจะพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืนคนในสังคมต้องร่วมมือร่วมใจกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว มีจิตสำนึกที่จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม รักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นและทรัพยากรของชาติ ดังนั้น การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจึงเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริม เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นคนดีที่มีคุณภาพของสังคมไทย

จิตสาธารณะ คือการมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการรักษาของสาธารณะส่วนรวม และการอาสาในการทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติด้วยความเต็มใจการเคารพสิทธิในการใช้ของสาธารณะส่วนรวมของผู้อื่นและการใช้ของส่วนรวมอย่างมีความรับผิดชอบ โดยถูกสะสมผ่านกระบวนการคิด เกิดการรับรู้ เป็นความสำนึกที่เกิดขึ้นในจิตใจ ส่งผลในการปฏิบัติของบุคคลนั้นๆ เมื่อได้รับการกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การอบรมดูแลของโรงเรียน และนโยบายทางการเมือง การที่เราจะปลูกฝังจิตสาธารณะให้บุคคลได้ก็ตาม ควรเริ่มต้นจากการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะตั้งแต่วัยเด็ก ดีกว่าวัยผู้ใหญ่ บุญกา จันทระเกตุ (2555) กล่าวว่า การปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในตัวบุคคล ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กสามารถรับรู้สิ่งที่ติงมาจากพ่อแม่ที่บ้าน รับรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์ และสถาบันการศึกษาที่นอกจากจะอบรมสั่งสอนทั้งด้านวิชาการ ยังจะต้องอบรมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาจิตใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนาจิตใจตนเอง สู่จิตสำนึกสาธารณะต่อไปในอนาคต การปลูกฝังจิตสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว พ่อแม่หรือผู้ปกครองและเครือญาติที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นจะเพิ่มบทบาทที่สำคัญในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่เด็ก (เอมอร แสนภูวา, 2555, 7) ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลในการอบรมสั่งสอนการมีจิตสำนึกให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ส่งผลต่อการเกิดคุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรสุตา ศรีปัญญา (2553) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ได้แก่ อัตมโนทัศน์ ความฉลาดทางอารมณ์ เจตคติต่อจิตสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อ คุณธรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยจิตสาธารณะได้ร้อยละ 60 เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ศิริสุข นาคะเสนีย์ ชูลี ปัญจะพลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน (2557) พบว่าปัจจัยภายในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยภายนอกด้าน

การสนับสนุนจากครอบครัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากการปลูกฝังจิตสาธารณะของสถาบันครอบครัวแล้ว สถาบันการศึกษาก็มีส่วนสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เติบโตเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศชาติ ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2, 2545 และฉบับที่ 3, 2553) ที่เน้นให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีจิตสาธารณะ รักษาความเป็นไทย ให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

การปลูกฝังจิตสาธารณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา ถือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งโดยกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศ (แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11, 2555-2559, 4-5) มุ่งเน้นปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา จันทะเลิศ (2556) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนโพธิ์สนิมอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ 3 ด้านคือ ด้านการรักษาความสะอาด ด้านการรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม และด้านการเสียสละเพื่อส่วนรวม เพราะครูมีภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนทำให้การดูแลนักเรียนในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชำนาญ กตธมฺโม (2555) พบว่าการศึกษาจิตสาธารณะในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือการนำหลักทศ 6 มาใช้กับสถาบันครอบครัว การศึกษา ศาสนา และการเมือง สามารถสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบได้เป็นอย่างดี บุคคลสามารถทำตามหน้าที่ของตนได้อย่างเหมาะสม เช่น ในสถานศึกษา ครูมีหน้าที่แนะนำสั่งสอน ให้ความรู้ ศิษย์ ศิษย์ต้องให้ความเคารพ ตั้งใจเรียน เป็นต้น การที่นักเรียนมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือสังคมตามแต่โอกาสของนักเรียน เป็นการเรียนรู้จนสามารถพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยของนักเรียน มีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาต้องร่วมมือกันในการพัฒนาจิตสาธารณะของบุตรหลานที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าการที่บุคคลมีจิตสาธารณะรู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวมนั้นเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและการอบรมดูแลของโรงเรียน เพื่อนำไปเป็นแนวทางให้ในการบริการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่นักเรียน และการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม เจตคติ ความคิด ค่านิยมของนักเรียนให้เกิดความคิดเชิงบวกด้านการมีจิตสาธารณะ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เป็นเยาวชนที่ดีของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียน และระดับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง
3. เพื่อสร้างสมการทำนายจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง

3. ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2559 จำนวน 118 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้สัดส่วนตามตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, 608-610) จากรายชื่อนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียด ต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อมูลเกี่ยวกับเพศ
2. แบบวัดเรื่องจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 27 ข้อ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการหลีกเลี่ยงการกระทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ส่วนรวม 2) ด้านการเคารพสิทธิบุคคลอื่นในการใช้ของสาธารณะส่วนรวม และ 3) ด้านการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการรักษาของสาธารณะส่วนรวม มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .85
3. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 17 ข้อ มีองค์ประกอบ 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเป็นต้นแบบที่เหมาะสมของผู้ปกครอง และ 2) ด้านการสอนทักษะการดำเนินชีวิตในสังคม มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .74
4. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอบรมดูแลของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 29 ข้อ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ 2) ด้านการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียน และ 3) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ .85

4. วิธีการดำเนินงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือการวิจัย โดยมีบันทึกจากสาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. หลังจากได้รับการอนุมัติจากโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำรายชื่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมดและใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายจนครบจำนวน 118 คน

3. ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายขอความร่วมมือกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำชั้นนักเรียน เพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของแบบสอบถาม และนำคะแนนมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product – Moment correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบพร้อมกัน

5. ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 61.01 และเพศชาย จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 38.99

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนและระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย พบว่า คะแนนของความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว คะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียน และคะแนนจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูงทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.38 (SD=2.31) 22.47 (SD=4.01) และ 22.11 (SD=2.97) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะ

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวกับจิตสาธารณะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .52 และความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .50

4. ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนร่วมกันส่งอิทธิพลกับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทั้งสองร่วมกันอธิบายการผันแปรจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 29 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์จิตสาธารณะในรูปแบบคะแนนดิบได้ คือ $Y' = 12.33 + .42X_1 + .19X_2$ เมื่อ

แปลงคะแนนดิบ เป็นคะแนนมาตรฐาน จะได้สมการพยากรณ์จิตสาธารณะ ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = .32X_1 + .25X_2$$

6. สรุปการอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะ ผลการศึกษานำมาอภิปรายผลตามสมมติฐานงานวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ระดับความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนและระดับจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว คะแนนความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนและคะแนนจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูงทั้งหมด

การที่นักเรียนจะมีจิตสาธารณะเกิดขึ้นได้มีหลายองค์ประกอบมารวมกัน ต้องอาศัยกระบวนการรับรู้ การคิด การจดจำตัวอย่าง การเรียนรู้ และได้รับการถ่ายทอดจิตสาธารณะผ่านการอบรมสั่งสอนจากครอบครัวและจากโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ถ่ายทอดให้นักเรียน คือ การเป็นต้นแบบที่ดีด้านการมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ เช่น การเคารพกฎหมาย การทิ้งขยะลงถังขยะ การเข้าคิวในการซื้อสินค้า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ของสาธารณะส่วนรวมอย่างประหยัด เป็นต้น ดังนั้นนักเรียนจึงเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่หรือผู้ปกครองและปฏิบัติตามจนติดเป็นนิสัยส่วนตัวของนักเรียน ส่วนการอบรมดูแลของโรงเรียน คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะ เช่น การรณรงค์ทิ้งขยะในถังขยะ กิจกรรมทำความสะอาดวัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน และกิจกรรมจิตอาสาช่วยเหลือวัดในช่วงจัดงานประจำปี เป็นต้น โรงเรียนมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะหลายกิจกรรมแบ่งเป็นกิจกรรมรายวัน กิจกรรมรายเดือน กิจกรรมทุก 3 เดือน และกิจกรรมทุก 1 ปี ดังนั้นการมีจิตสาธารณะของนักเรียนแต่ละคนจึงมีมากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับจิตสำนึกและการเรียนรู้ของแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรินทร์ ตาก่อนทอง (2555) ที่กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาจิตสาธารณะคือ สถาบันการศึกษาต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์เต็มที่ สถาบันครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุวรรณ ปูนอ่อน (2555) พบว่ามีปัจจัยด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านประสบการณ์ทางสังคม ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว การปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ และด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและ
ความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะ พบว่า ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .52 และ .50 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะจะทำให้ชุมชนเกิดความสงบสุข ซึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะได้แก่ การมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว และการเป็นต้นแบบด้านจิตสาธารณะของคนในครอบครัวและในชุมชน พ่อแม่อบรมสั่งสอนรวมถึงการทำตนเป็นแบบอย่างให้นักเรียน เช่น การสอนให้ช่วยกันรักษาความสะอาดภายในบริเวณบ้าน การสอนให้ช่วยกันประหยัดการใช้น้ำและไฟฟ้า การทิ้งขยะลงถังขยะ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการแบ่งปันการใช้ของสาธารณะส่วนรวม เป็นต้น สอดคล้องกับกัญจน์คัทธู ปิยะกาญจน์ (2553, 101-102) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมในครอบครัว บิดามารดาใช้วิธีการการปลูกฝังคุณธรรมแก่บุตรของตน คือ 1) การสั่งสอนโดยตรง ใช้วิธีการอบรม สั่งสอนในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า 2) การเป็นต้นแบบ โดยมีตัวแบบ 3 ประเภท คือ 1. ตัวแบบจริง ได้แก่ บิดามารดาแสดงให้เห็นจริง 2. ตัวแบบสัญลักษณ์ ได้แก่ ตัวแบบในโทรทัศน์ ภาพยนตร์ โดยการดูหนัง ดูละคร ร่วมกันระหว่างบิดามารดาและบุตร 3. ตัวแบบคำบอกเล่า ได้แก่ การเล่าให้ฟัง นำหนังสือมาให้อ่าน เช่น หนังสือนิทาน หนังสือประวัติศาสตร์ เป็นต้น 3) สอดแทรกขณะทำกิจกรรมยามว่างร่วมกัน 4) ใช้หลักศาสนา ได้แก่ การชวนบุตรไปทำบุญที่วัด ฝึกให้นั่งสมาธิก่อนนอน เป็นต้น และสอดคล้องกับทฤษฎีปัญญาสังคมของ Bandura (Bandura, 1986, 51-69 อ้างถึงใน สุภะรัฐ ยอดระบำ, 2554, 17) ที่กล่าวว่า ตัวแบบที่ใกล้ชิดมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะกระบวนการแรกในการเรียนรู้คือ ความสนใจ เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแบบและผู้เรียนแบบ การแสดงออกของตัวแบบที่อยู่ใกล้ชิดจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่แสดงต่อสิ่งหนึ่งให้เด็กได้เห็นมากกว่าผู้อื่น เช่น การที่พ่อแม่พูดกับลูก การเล่นกีฬา การขับรถยนต์ เด็กก็จะรับรู้ถึงพฤติกรรมนั้นทำให้เกิด กระบวนการเก็บจำ (Retention Processes) พฤติกรรมการพูดและการกระทำของพ่อแม่ไว้โดยการทบทวนการพูดและการกระทำของพ่อแม่ เช่น เด็กได้รับคำชมเมื่อพูดจาสุภาพเรียบร้อย ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าเขามีคุณค่า มีความภูมิใจ พร้อมทั้งจะแสดงพฤติกรรมการพูดด้วยคำสุภาพต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของยุรฉัตร เดชสมอดี (2559, 117) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะครอบครัวเป็นกลุ่มแรกที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดพฤติกรรมทางสังคมโดยผ่านวิธีการอบรมเลี้ยงดู สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีวรรณ คูหะเพ็ญแสง (2559, 103) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวแล้ว การมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนก็มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะ ครูหรือบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการทำให้เกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะได้แก่ การจัดเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ (2559, 93) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมดูแลแบบเอาใจใส่ จะมีคะแนนจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมดูแลแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพิชญ์ วิริยากุลภัทร์ (2553) พบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ มีจิตสำนึกสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้ข้อสนเทศเพื่อการแนะแนว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวร่วมกับตัวแปรความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนสามารถพยากรณ์ทำนายจิตสาธารณะได้ ร้อยละ 29 และสามารถพยากรณ์จิตสาธารณะในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $Z' = .32X_1 + .25X_2$ จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้

การที่ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการอบรมเลี้ยงดูและคุณครูมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลนักเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพราะพ่อแม่และคุณครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิมสนมกับกลุ่มตัวอย่าง การมีความรู้ความเข้าใจในอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวและการมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลจากโรงเรียนที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น และการที่นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นเมื่อร่วมมือกับคนในชุมชนสามารถสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชน ร่วมทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชน และเคารพสิทธิบุคคลอื่นในการใช้ของสาธารณะสมบัติส่วนรวม การที่พ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดีในการหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งของที่ใช้ประโยชน์ส่วนรวม เช่น เมื่อพ่อใช้ห้องน้ำสาธารณะเสร็จแล้วก็เปิดก๊อกน้ำล้างมือเมื่อล้างมือเสร็จพ่อก็ปิดก๊อกน้ำให้สนิท เป็นต้น การเป็นต้นแบบที่ดีในการเคารพสิทธิบุคคลอื่นในการใช้ของสาธารณะสมบัติส่วนรวม เช่น เมื่อพ่อจอดรถยนต์ที่ลานจอดของห้างสรรพสินค้าพร้อมเล่นพ็อกกี้โยนรถยนต์ให้ตรงช่องจอดรถยนต์ เป็นต้น และการเป็นต้นแบบที่ดีในการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการรักษาของสาธารณะส่วนรวม เช่น เมื่อพ่อแม่ไปบำเพ็ญประโยชน์กวาดลานวัดเมื่อเสร็จแล้วพ่อก็ไม่กวาดไปเก็บไว้ในที่เก็บ เป็นต้น

ทั้งนี้งานวิจัยหลายชิ้นที่สนับสนุนข้อค้นพบนี้ ดังเช่นงานวิจัยของ อารีย์ วงศ์แดง (2554) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูด้านจิตสาธารณะของพ่อแม่ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อจิตสาธารณะ และพฤติกรรมจิตสาธารณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับสุวิมล ขาดิขานี (2554, 1-2) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต การสนับสนุนจากเพื่อน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและลักษณะมุ่งอนาคตที่ควบคุมตน สอดคล้องกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมที่บุคคลได้รับความรัก ความเอาใจใส่ ได้รับการยกย่อง มีความผูกพัน รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในสังคมเดียวกัน การสนับสนุนทางสังคมที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากครูผู้สอน การสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน เป็นต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาพร นาครอด (2554, 127-128) พบว่า การมีจิตสาธารณะได้รับอิทธิพลทางตรงจากการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม รองลงมาได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู การรับรู้ความสามารถของตนเองเกี่ยวกับจิตสาธารณะ การปลูกฝังจากโรงเรียน และสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .764 .702 .564 .558 และ .248 ตามลำดับ

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ผู้ปกครอง ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจในการอบรมดูแลของโรงเรียนกับจิตสาธารณะ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะ เช่น คุณครูจัดกิจกรรมจิตอาสาพานักเรียนร่วมกับคนในชุมชนกวาดทำความสะอาดบริเวณวัดในวันเข้าพรรษา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น
2. ผู้ปกครอง ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการจัดกิจกรรม การให้บริการแนะแนว และการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของเด็กนักเรียน

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจควรทำการศึกษาวิจัยปัจจัยด้านอื่นๆ ที่สามารถช่วยเพิ่มจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. นักศึกษาหรือผู้ที่สนใจควรทำการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนระดับประถมศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กัญจน์คหฺรฐ ปิยะกาญจน์. 2553. วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- จุฑาพร นาครอด. 2554. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*.
- ชัยวัฒน์ สุธิธรัตน์. 2553. *สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ*. กรุงเทพฯ: วิพริ้นท์..
- ดวงจันทร์ วรคามิน และคณะ. 2559. *การศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และการมีจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นคนดีคนเก่งของนักเรียน*. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นวรินทร์ ตาก้อนทอง. 2555. *จิตสาธารณะคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์*. [ออนไลน์]: <http://www.leemeos.in.th/bloge/posts/390763>.
- บุณิกา จันทร์เกต . 2555. *การสำรวจจิตสาธารณะในสังคมไทย*. [ออนไลน์]: <http://www.stou.ac.th/study/sumrit/8-54,500, 1-8, 9-54,500. Html>.
- ปริญญญา จันทะเลิศ. 2556. *การพัฒนาเด็กด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนโพนสมนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พรสุดา ศรีปัญญา. 2553. *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดร้อยเอ็ด*. [ออนไลน์]: <http://sites.google.com/site/pornsudateacher>.
- พระสุวรรณ์ ปูน่อ 2555. *ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง*. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พระมหาชำนาญ กตมโม. 2555. *การศึกษาจิตสาธารณะในพระพุทธศาสนาเถรวาท*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุรฉัตร เดชสมอดี. 2559. *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2*. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์ ชูลี ปัญจะผลินกุล และศศิวิมล โม่ออ. 2557. *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์*. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สุภะรัฐ ยอดระบำ. 2554. *ปัจจัยด้านครอบครัวและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*. *วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนการ. 2554. *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ขาดิขานี. 2554. ปัจจัยบางประการที่มีความสัมพันธ์ต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อ้อมใจ วงษ์มณฑา. 2553. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต*. สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เอมอร แสนภูวา. 2555. จิตสำนึกถึงส่วนรวมร่วมกันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โปรแกรมวิชาพัฒนาชุมชนมหาวิทยาลัยราชภัฏลาวทาว. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อารีย์ วงศ์แดง. 2554. ทศนคติและพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการศิลปะศาสตร์ประยุกต์*, 11-18.
- อารีวรรณ คูหาเพ็ญแสง. 2559. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนสาธิตในภาคตะวันออก. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยบูรพา.

